

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Ενότητα 7C (3): Διαλογική μάθηση και διδακτική πρακτική:
Μετασχηματιστική διδασκαλία για δημοκρατική μάθηση στο πλαίσιο της
Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής

Ασπασία Δανιά

Ο ρόλος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη δημιουργία μιας δίκαιης και δημοκρατικής κοινωνίας είναι καθοριστικός. Τα τελευταία 30 τουλάχιστον χρόνια, πολυάριθμοι ακαδημαϊκοί ζητούν επίμονα τη δημιουργία πανεπιστημιακών δομών και προγραμμάτων σπουδών που να εστιάζουν στον κριτικό διάλογο ως μέσον για τη διαμόρφωση ενός κοινωνικά δίκαιου κόσμου. Ο διαμοιρασμός της εξουσίας εντός της τάξης και η συμμετοχή εκπαιδευτικών-μαθητών/τριών σε αμοιβαίο διάλογο –και όχι η παράδοση του μαθήματος μέσω διαλέξεων– αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά μιας εκπαίδευσης εκπαιδευτικών που έχει σχεδιαστεί, για να προετοιμάσει τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς να ενσωματώνουν τις δημοκρατικές αξίες στα σχέδια διδασκαλίας τους. Πράγματι, θα πρέπει να δοθούν πολλαπλές ευκαιρίες στους “νεοφώτιστους/ες” εκπαιδευτικούς να αναστοχαστούν πάνω στις δικές τους εκπαιδευτικές και ηθικές αξίες, προτού έρθουν σε επαφή με σχολικές τάξεις και προγράμματα. Οι επιρροές που δέχονται οι εκπαιδευτικοί κατά την πρώιμη κοινωνικοποίησή τους και οι νόρμες ή οι προσδοκίες της επαγγελματικής κοινότητας, στην οποία εντάσσονται, θεωρούνται συνήθως εμπόδια στην εφαρμογή της δημοκρατικών διδακτικών πρακτικών. Ενισχύεται, έτσι, η υπόθεση ότι υπάρχει ανάγκη για την υιοθέτηση μετασχηματιστικών παιδαγωγικών μεθόδων, ώστε να κάνει η τριτοβάθμια εκπαίδευση βήματα προς τα εμπρός.

Οι μετασχηματιστικές παιδαγωγικές μέθοδοι είναι εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που επιτρέπουν στους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς να εξετάσουν προσεκτικά τις εκπαιδευτικές, ηθικές και πολιτικές τους δεσμεύσεις, ενώ ταυτόχρονα τους ενθαρρύνουν να εφαρμόσουν στην πράξη τη διάθεση για κοινωνική δικαιοσύνη ως αναπόσπαστο μέρος της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας (Ukorokodu, 2009). Στο πεδίο της Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής (ΕΕΦΑ), η έννοια των μετασχηματιστικών παιδαγωγικών προσεγγίσεων βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής. Το όραμα των ακαδημαϊκών, που

ασχολούνται με την ΕΕΦΑ, για τη δημοκρατία αποτυπώνεται στις επιστημονικές μελέτες τους, οι οποίες αμφισβητούν τα καθιερωμένα πρότυπα σχετικά με τη στοχοθεσία της διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής (ΦΑ).

Σύμφωνα με τους Ovens και Powell (2011), οι πρακτικές ΦΑ του 20ου αιώνα έχουν υποβιβάσει το σώμα σε τέτοιο σημείο, ώστε να θεωρείται απλώς ένα ανατομικό αντικείμενο· είναι ημιτελές και πρέπει να βελτιωθεί ως υλικό, για να γίνει εφικτή η ολιστική του ανάπτυξη. Τα προγράμματα σπουδών ΦΑ επικεντρώνονται, εδώ και χρόνια, στην προώθηση των αθλητικών δεξιοτήτων, της φυσικής κατάστασης ή της σωματικής δραστηριότητας, δίνοντας μεγάλη προσοχή στη ρύθμιση, την κανονικοποίηση και την πειθαρχία των σωματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Ωστόσο, τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες κοινωνίες είναι πιο περίπλοκα και απαιτούν πιο ανθεκτικές μορφές εκπαίδευσης, που να ενδυναμώνουν τους νέους, ώστε να μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη για την υγεία και τις ανάγκες τους (π.χ. σωματικές, κοινωνικο-συναισθηματικές κ.λπ.).

Παρ' όλα αυτά, η ΕΕΦΑ σήμερα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην προετοιμασία των εκπαιδευτικών, ώστε να αποκτήσουν την ικανότητα να διαμορφώνουν υγιείς πολίτες (Wrench, 2019). Δεδομένου ότι η “δημιουργία” υγιών πολιτών λειτουργεί συνδυαστικά με την ανάπτυξη μιας κριτικής διάθεσης (κάτι που υπονοεί διάθεση τόσο για ατομική, όσο και κοινωνική αλλαγή), είναι επιτακτική η ανάγκη να αποκτήσουν οι μέλλοντες/ουσες εκπαιδευτικοί ΦΑ μια αυξανόμενη επίγνωση της σημασίας του ρόλου τους. Μετασχηματιστικές παιδαγωγικές ΕΕΦΑ με δημοκρατικό προσανατολισμό θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στα πανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών. Η έκθεση των φοιτητών/τριών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μια σειρά από πρακτικές κοινωνικής δικαιοσύνης –σχεδιασμένες να ενδυναμώσουν τον ακτιβισμό τους– πέρα από τα κανονιστικά επιχειρήματα ότι ΦΑ=Αθλητισμός, είναι ένα πρώτο βήμα για την έναρξη και τη διατήρηση της αλλαγής, η οποία θα υποστηρίξει μια πιο δημοκρατική και ισότιμη μάθηση στη ΦΑ.

Μετασχηματιστικές Παιδαγωγικές Μέθοδοι στην Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής

Στα προγράμματα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, τα έγγραφα και οι πρακτικές του προγράμματος σπουδών εστιάζουν κυρίως στην εισαγωγή των εκπαιδευόμενων

εκπαιδευτικών στη γνώση του περιεχομένου του αντικειμένου σπουδών και των μεθόδων της διδασκαλίας αυτού του αντικειμένου. Αυτή η διαδικασία επιτελείται μέσω της γνωστικής κατάρτισης των φοιτητών/τριών και της αξιολόγησής τους σε συναφείς δεξιότητες. Ωστόσο, η σχετική βιβλιογραφία δείχνει ότι, τελικά, οι απόφοιτοι τμημάτων ΕΕΦΑ επιστρέφουν σε γνωστές ή γνώριμες σχολικές/αθλητικές παιδαγωγικές μεθόδους, μόλις αποφοιτήσουν. Πράγματι, το πώς διδάσκουμε συνδέεται με το ποιοι είμαστε (Fernández -Balboa, 2009), και, έτσι, φαίνεται ότι οι τρέχουσες θεσμικές πρακτικές (π.χ. η έμφαση στα πρότυπα, στα μετρήσιμα δεδομένα και στον ατομικισμό) αποτυγχάνουν να ενδυναμώσουν τους/τις εκπαιδευόμενους εκπαιδευτικούς να υιοθετήσουν ή να προκαλέσουν οι ίδιοι αλλαγές.

Δεδομένου αυτού του κλίματος, οι δυνατότητες εφαρμογής μετασχηματιστικών παιδαγωγικών μεθόδων μπορεί να είναι περιορισμένες. Πράγματι, η αξία των μετασχηματιστικών παιδαγωγικών προσεγγίσεων δεν αναγνωρίζεται εύκολα, με αποτέλεσμα να μην υιοθετούνται στο πλαίσιο της ΕΕΦΑ τόσο συχνά, όσο οι προοπτικές που βασίζονται σε βιο/ιατρικές επιδόσεις. Η διαφορά τους έγκειται στην επικοινωνιακή τους φύση και στον εννοιολογικό τους προσδιορισμό, ο οποίος επιτελείται μέσω της δυναμικής σχέσης δασκάλου-μαθητή-περιβάλλοντος. Επιπλέον, το μετασχηματιστικό δυναμικό τους έρχεται ως συνέπεια δύο αλληλεξαρτώμενων παραγόντων. Ο πρώτος παράγοντας αφορά στις σχολικές εμπειρίες των μελλοντικών εκπαιδευτικών ΦΑ, όσες δηλαδή βίωσαν ως μαθητές/τριες, και ο δεύτερος παράγοντας αφορά στις προσδοκίες, που οφείλουν να εκπληρώσουν ως εκπαιδευτικοί, όπως τις θέτουν τα σχολικά περιβάλλοντα. Φαίνεται ότι τα προγράμματα ΦΑ που προσανατολίζονται στην κριτική σκέψη (τόσο σε σχολικό, όσο και σε πανεπιστημιακό επίπεδο) διευκολύνουν την εισαγωγή και τον προβληματισμό των νέων εκπαιδευτικών σχετικά με ιδέες και ιδανικά κοινωνικής δικαιοσύνης.

Οι μετασχηματιστικές παιδαγωγικές μέθοδοι αφορούν πρακτικές διδασκαλίας, όπως η μάθηση μέσω διαπραγμάτευσης, η αφήγηση ιστοριών, η διδασκαλία από τους συνεκπαιδευόμενους και οι μελέτες περιπτώσεων. Σκοπός των πρακτικών αυτών είναι να εξετάσουν εμπειρικά οι μαθητές/τριες βασικές έννοιες και ιδέες που σχετίζονται με την ισότητα και τη δικαιοσύνη. Η γνώση αυτών των εννοιών λειτουργεί καταλυτικά, καθώς προωθεί την αμφισβήτηση βαθιά ριζωμένων πεποιθήσεων σχετικά με τη διδασκαλία και τη μάθηση, ενώ ταυτόχρονα ενθαρρύνει τους “νεοφώτιστους” εκπαιδευτικούς να αναλάβουν

επαγγελματική δράση. Προκειμένου να διδάξουμε την κοινωνική δικαιοσύνη στη ΦΑ, πρέπει να πλαισιώσουμε μετασχηματιστικές παιδαγωγικές πρακτικές σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο μαθημάτων της ΕΕΦΑ θα πρέπει να αξιοποιούμε την κίνηση, τη σωματική άσκηση και δραστηριότητα, ώστε να εξοικειώσουμε τους φοιτητές/τριες με ζητήματα, όπως η αναπηρία, το φύλο, η φυλή, η σεξουαλικότητα και η θρησκεία. Για παράδειγμα, είναι δυνατόν να δημιουργηθούν νέες αντιλήψεις σχετικά με το φύλο και τον κοινωνικό ρόλο του αθλητισμού, εάν, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων ΕΕΦΑ, οι φοιτητές/τριες αποκτήσουν γνωστική κατάρτιση για το περιεχόμενο του μαθήματος ΦΑ, αλλά και αν συζητήσουν εντατικά κάποια σημαντικά θέματα: την κατάλληλη χρήση της γλώσσας στην προπόνηση (ιδίωμα που δεν προσβάλλει κανέναν και προωθεί την συμπεριληπτικότητα), τους κώδικες ενδυμασίας και τους –διαφοροποιημένους– κανόνες που ισχύουν σε ανδρικά και γυναικεία αθλήματα, καθώς και τις διαθέσιμες επαγγελματικές ευκαιρίες για άντρες και γυναίκες αθλητές/τριες.

Αναγνώσεις επιστημονικών άρθρων, παιχνίδια ρόλων στα μαθήματα, εμπειρία μέσα από τα ίδια τα αθλήματα και προσωπικές βιογραφίες αθλητών/τριών χρησιμοποιούνται από εκπαιδευτές ΕΕΦΑ, που επιθυμούν να αμφισβητήσουν τις νόρμες της πανεπιστημιακής διδασκαλίας και να φέρουν τη δημοκρατία στο προσκήνιο. Πάνω απ' όλα, η εφαρμογή μετασχηματιστικών παιδαγωγικών πρακτικών θα πρέπει να βασίζεται στην αναστοχαστική σκέψη και την κοινωνική συνείδηση και όχι απλώς στην υπαγόρευση του περιεχομένου –το μάθημα-διάλεξη–, στη μοντελοποίηση και μίμηση μαθημάτων άλλων εκπαιδευτικών ή στην πρακτική μέσω παρατήρησης (πρακτική άσκηση) (Ovens, 2013). Η μετασχηματιστική παιδαγωγική είναι οργανικό μέρος των διδακτικών πρακτικών και δομών ενός μαθήματος ΕΕΦΑ και πρέπει να βιώνεται εντός αυτού του πλαισίου. Αυτή η διαφοροποίηση των μετασχηματιστικών από τις τυπικές πρακτικές οδηγεί στην ανάδυση μιας μάθησης που αφορά τον δημοκρατικό πολιτισμό και φέρει αντίστοιχα μαθησιακά αποτελέσματα.

Οι πέντε αρχές της Μετασχηματιστικής Διδασκαλίας, όπως αυτές παρουσιάστηκαν από τους Philpot και Ovens (υπό δημοσίευση), βρίσκονται στο Σχήμα 1. Οι αρχές θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως λειτουργικοί ορισμοί και έννοιες που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους/τις εκπαιδευτικούς της ΕΕΦΑ στην προσπάθειά τους να αμφισβητήσουν την καθιερωμένη τάξη πραγμάτων και να αναζητήσουν αποτελεσματικές στρατηγικές για την

ενδυνάμωση των εκπαιδευόμενων εκπαιδευτικών ΦΑ, για να μπορέσουν και εκείνοι στο μέλλον να διδάξουν τη δημοκρατία.

1. Αρχή Πρώτη: Η μάθηση στο πλαίσιο των μετασχηματιστικών παιδαγωγικών πρακτικών πρέπει να παίρνει τη μορφή της κατανόησης που προκύπτει μέσα από την ενσώματη επίγνωση.

Χάρη στη μετασχηματιστική διδασκαλία, οι εκπαιδευόμενοι/ες εκπαιδευτικοί ΦΑ πρέπει να αισθάνονται χειραφετημένοι, εκφραστικοί και δημιουργικοί. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να τους παρέχονται ποικίλες ευκαιρίες, για να ακουστεί η γνώμη τους, ώστε να νιώθουν ότι τους σέβονται.

2. Αρχή Δεύτερη: Οι Μετασχηματιστικές Παιδαγωγικές πρακτικές αποδέχονται τη διαφορετικότητα/(πολιτισμική) πολυμορφία και λειτουργούν με βάση αυτήν. Οι φοιτητές/τριες τμημάτων ΕΕΦΑ πρέπει να κατανοήσουν τη διαφορετικότητα και να βιώσουν τι σημαίνει πραγματικά αυτός ο όρος, πριν αρχίσουν να αναπτύσσουν σχέδια μαθημάτων που αντιμετωπίζουν την αδικία. Στις συζητήσεις στην τάξη, η μελέτη μαθημάτων και το παιχνίδι ρόλων που βασίζεται σε σενάρια που αντλούν έμπνευση από την πραγματική ζωή θα μπορούσαν να είναι μια καλή αρχή για την απόκτηση εμπειριών, σχετικών με τη διδασκαλία που αφορά στην κοινωνική δικαιοσύνη.
3. Τρίτη αρχή: Οι Μετασχηματιστικές Παιδαγωγικές περιλαμβάνουν δραστηριότητες που δίνουν στους μαθητές/τριες τη δυνατότητα να συνεισφέρουν πραγματικά –μαζί με τον εκπαιδευτικό– στον σχεδιασμό μαθημάτων.

Το περιεχόμενο του μαθήματος της παιδαγωγικής, προκειμένου να είναι ουσιαστικό και σχετικό με τη ζωή των φοιτητών/τριων, θα πρέπει να προέρχεται από διαπραγματεύσεις, κρίσεις και προτάσεις, οι οποίες προκύπτουν από τη συζήτηση εντός της τάξης. Οι εκπαιδευτές/τριες υποψήφιων εκπαιδευτικών ΦΑ θα πρέπει να κατανοήσουν τι είναι σημαντικό να διδαχθούν και να μάθουν οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί, πώς θα πραγματοποιηθεί καλύτερα αυτή η μάθηση και πώς τα αποτελέσματά της θα αξιολογηθούν και θα αποσαφηνιστούν.

4. Αρχή Τέταρτη. Οι Μετασχηματιστικές Παιδαγωγικές πρακτικές εφαρμόζονται από εκείνους τους/τις παιδαγωγούς που αμφισβητούν ακόμη και τη δική τους διδακτική πρακτική.

Οι εκπαιδευτές/τριες τμημάτων ΕΕΦΑ θα εξηγήσουν καλύτερα την έννοια και τις ιδέες της κοινωνικής δικαιοσύνης και της δημοκρατικής μάθησης, εάν τις εφαρμόσουν στις εκπαιδευτικές τους πρακτικές και τη δομή των μαθημάτων τους.

Κάποιες ενδεικτικές πρακτικές της Μετασχηματιστικής Διδασκαλίας είναι οι ακόλουθες: (α) συμβούλια συνεκπαιδευόμενων, στα οποία φοιτητές/τριες και καθηγητές/τριες συγκεντρώνονται ως ομάδα για την αξιολόγηση και την παροχή ανατροφοδότησης για τη μαθησιακή διαδικασία, (β) συμβόλαια αξιολόγησης/βαθμολόγησης που αποφασίστηκαν από κοινού, μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών, μέσω των οποίων οι φοιτητές/τριες θα εξηγούν τι θα πρέπει να κάνουν, για να βαθμολογηθούν για την πρόδοό τους, (γ) προσωπικές αφηγήσεις, ανοιχτές στον κριτικό διάλογο, με σκοπό την επανεισαγωγή των εκπαιδευόμενων εκπαιδευτικών στην ηθική, τις ηθικές αξίες και τη δέσμευση στη διδασκαλία/μάθηση.

5. Αρχή Πέμπτη. Οι Μετασχηματιστικές Παιδαγωγικές προσεγγίσεις αντιμετωπίζουν τους καταπιεστικούς μηχανισμούς και τις συνέπειές τους.

Ο στόχος κάθε μετασχηματιστικής διδακτικής προσπάθειας, που έχει δημοκρατικό προσανατολισμό, πρέπει να είναι η ανάληψη δράσης. Στο πλαίσιο του μαθήματος ΦΑ, η ανάληψη δράσης θα μπορούσε να συνεπάγεται την κατάρρευση των προκαταλήψεων και των εμποδίων στην επικοινωνία εκπαιδευτικού-μαθητών/τριών, την εύρεση χρόνου, για εις βάθος συζητήσεις σχετικά με παιδαγωγικά θέματα (είτε διαδικτυακά, είτε δια ζώσης), τη χρήση του κατάλληλου ιδιώματος για την έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων, την παροχή διαμορφωτικής αξιολόγησης και ανατροφοδότησης, τη συνεργασία με συναδέλφους σε κοινωνικά θέματα, τη διοργάνωση εργαστηρίων και σεμιναρίων για τους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς κ.λπ.

Προϋποθέσεις για την εφαρμογή μετασχηματιστικών παιδαγωγικών μεθόδων στην ΕΕΦΑ με προσανατολισμό στην κοινωνική αλλαγή

Οι Μετασχηματιστικές Παιδαγωγικές μέθοδοι δεν μπορούν να θεωρηθούν απλώς ένα σύνολο διδακτικών ηθών, αλλά, αντίθετα, απαιτούν «εμπλοκή με αντιφάσεις και αβεβαιότητες και προθυμία εκ μέρους του/της εκπαιδευτικού να ανοίξει και να διατηρήσει παιδαγωγικές επαπτόμενες και ανεπίλυτες συζητήσεις» (Fitzpatrick & Allen, 2019, 12). Επομένως, τα προγράμματα ΕΕΦΑ έχουν ως στόχο την προετοιμασία των μελλοντικών εκπαιδευτικών, ώστε να μπορέσουν να ξεπεράσουν τρεις κατηγορίες εμποδίων που ίσως εμποδίσουν τη φιλοδοξία τους για μετασχηματιστική μάθηση και διδακτική πρακτική:

1. Κοινώς αποδεκτά κοινωνικο-πολιτιστικά και θεσμικά πρότυπα και νόρμες που αντιμετωπίζουν τη ΦΑ και τον αθλητισμό ως σχολικά και πολιτιστικά ζητήματα.

Η ΦΑ συσχετίζεται έντονα με τον αθλητισμό, την άσκηση που επενεργεί θετικά στην υγεία και τον δραστήριο ελεύθερο χρόνο. Γι' αυτό, εδώ και χρόνια, έχει νομιμοποιηθεί η θέση της στην εκπαίδευση ως ένα μάθημα, στο οποίο οι μαθητές/τριες μαθαίνουν και επεξεργάζονται τις κατευθυντήριες γραμμές για την απόκτηση καλής φυσικής κατάστασης μέσω της σωματικής άσκησης, ενώ ταυτόχρονα παγιδεύονται στις νόρμες για την αξιολόγηση της επιτυχούς μάθησης και των καλών επιδόσεων. Οι αντιλήψεις της ΦΑ που βασίζονται στις ικανότητες και οι ατομικιστικές πρακτικές επιδόσεων (δηλαδή δείκτες απόδοσης, δοκιμασίες που σχετίζονται με τις ικανότητες και οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί των ικανοτήτων αυτών κ.λπ.) συγχωνεύονται με τις επίσημες πολιτικές των προγραμμάτων σπουδών. Έτσι, λειτουργούν συνδυαστικά ως υποχρεωτικά κείμενα, που πρέπει να τηρηθούν, περιορίζοντας τις δυνατότητες των εκπαιδευτικών, των σχολείων και των παιδαγωγών για κοινωνικο-κριτική δράση.

Ως εκ τούτου, δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι οι φοιτητές/τριες σχολών ΕΕΦΑ, που έχουν μεγαλώσει και καλλιεργηθεί σε μια τέτοια σχολική κουλτούρα, δεν μπορούν να αντιληφθούν και να εναντιωθούν στην επίσημη λογική της. Σύμφωνα με τον Owens (2020, 14), «[...] ο επαναπροσδιορισμός της επιτυχίας αφορά εσωτερικούς παράγοντες, την επιδίωξη της ευτυχίας, της αυτοπραγμάτωσης, της ακεραιότητας και της γαλήνης [...]». Ο επαναπροσδιορισμός της επιτυχίας στο πλαίσιο της ΕΕΦΑ συνεπάγεται μαθήματα που προκαλούν τους φοιτητές/τριες να σκεφτούν, να ασκήσουν κριτική και να αναλογιστούν τα παραπάνω ζητήματα, ώστε να αποκτήσουν μια διαφορετική άποψη για τη φύση της ΦΑ και τον σκοπό διδασκαλίας της. Η εμπειρική/βιωματική μάθηση, η μικρο-διδασκαλία και η έρευνα δράσης είναι θεμελιώδεις πρακτικές για τον σκοπό αυτό.

2. Ασαφείς και κατακερματισμένες αντιλήψεις για την προσωπικότητα (π.χ. συναισθήματα, διαθέσεις, αξίες, πεποιθήσεις, στάσεις που σχετίζονται με τη διδασκαλία).

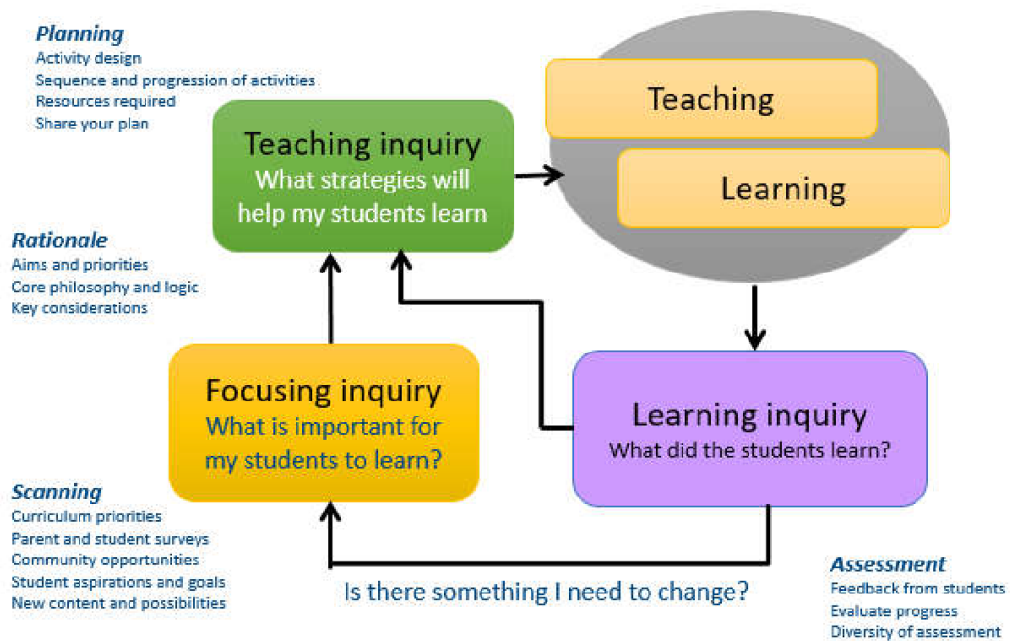
Μια ερευνητική προσέγγιση στη διδασκαλία φαίνεται να είναι χρήσιμη στρατηγική, για να βοηθήσει τους νέους εκπαιδευτικούς ΦΑ να αναπτύξουν μια περιεκτική κατανόηση της διδασκαλίας τους, με τρόπους που προάγουν τη βαθιά σκέψη για τη χρήση δημοκρατικών πρακτικών. Πρόκειται για τη μέθοδο της

«διδασκαλίας που βασίζεται στην έρευνα» (βλ. Σχήμα 1). Σ' αυτήν την προσέγγιση, η έρευνα πρέπει να επικεντρωθεί σε τρεις τομείς:

- Ερωτήσεις εφαρμοσμένες σε γνώσεις και έννοιες που είναι σημαντικό να γνωρίζουν οι μαθητές/τριες (εστιάζοντας στην έρευνα)
- Ερωτήσεις με τη μορφή στρατηγικών που θα βοηθήσουν τους μαθητές/τριες να μάθουν (διδασκαλία ως έρευνα), και
- Ερωτήσεις με τη μορφή της αξιολόγησης της μάθησης (μάθηση ως έρευνα).

Η ιδέα της εφαρμογής ενός τέτοιου πλαισίου στην ΕΕΦΑ παρουσιάζεται στο Σχήμα 1. Μια σημαντική πτυχή της προσέγγισης αυτής είναι ότι η έρευνα πρέπει να εκληφθεί ως μια εν εξελίξει, δυναμική –και όχι στατική– διαδικασία, η οποία δίνει έμφαση στην εμπλοκή των φοιτητών/τριών και των κοινοτήτων τους. Αυτή η εμπλοκή συνιστά έναν τρόπο ανάπτυξης της ικανότητας των εκπαιδευόμενων εκπαιδευτικών για αυτενέργεια και καλύτερη αντίληψη-αναγνώριση διάφορων ζητημάτων, τα οποία μπορεί να ανακύψουν στα μελλοντικά περιβάλλοντα διδασκαλίας τους.

Σχήμα 1. Μετασχηματιστικές παιδαγωγικές στην Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής

3. Αδυναμία ταύτισης με μια σύγχρονη αντίληψη για την έννοια της Φυσικής Αγωγής στον 21^ο αιώνα.

Ζώντας σε μια μεταμοντέρνα εποχή, οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί ΦΑ πρέπει να ενδυναμωθούν με αυτογνωσία και συμπόνια, προκειμένου να εργαστούν προς όφελος των μαθητών/τριών τους και της υγείας των κοινοτήτων τους. Μαζί με τις παιδαγωγικές γνώσεις και το περιεχόμενο του μαθήματος, οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί ΦΑ πρέπει να εργάζονται σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, για να παρέχουν αποτελεσματική διδασκαλία, ανταποκρινόμενοι/ες στις ανάγκες των παιδιών και των νέων. Ένα λειτουργικό στοιχείο της μετασχηματιστικής και της δημοκρατικής πρακτικής στο πλαίσιο της ΦΑ αποτελεί, η προσπάθεια δημιουργίας ευκαιριών σε σχολικό και κοινοτικό επίπεδο, ώστε να αντιληφθούμε τη σωματική δραστηριότητα ως βασικό κομμάτι της ζωής και να την υιοθετήσουμε ως πρακτική. Εξίσου σημαντικά στοιχεία της μετασχηματιστικής και δημοκρατικής πρακτικής αποτελούν η μελέτη και η εξάσκηση με τις αρχές των παιδαγωγικών μεθόδων που βασίζονται στα παιχνίδια (αθλήματα) και η εργασία με προγράμματα σπουδών που εστιάζουν στην προώθηση της προσωπικής και κοινωνικής ευθύνης. Όλα τα παραπάνω είναι σημαντικά και πρέπει να περιλαμβάνονται στα σύγχρονα προγράμματα ΕΕΦΑ τον 21^ο αιώνα.

